

ושמחת יו"ט לא אסרו ע"ש, א"כ מאי טעמא ס"ל לב"ה דלא תאכל מדין מוקצה, הרי אין לך צורך אוכל נפש גדול מזה. **והביא** שם מהמהרש"א (להלן ל"ג) שהקשו קושי מהגמ' שם על התוס' הנ"ל, ותירץ המהרש"א על קושיהו:

אפי' למאי שכתבו התוס' דלכו"ע שרינן טלטול מוקצה משום אוכל נפש, היינו לסלק המוקצה, כגון גריפת תנור ופחיתת הלבנים התיירו משום אוכל נפש, אבל להשתמש בדבר מוקצה כסמיכת קדירה בבקעת וכחזרא ודאי אסור לטלטל, דתשמישו וטלטלו זהו כעין אכילתו דאסור עכ"ד.

ומסיים בקובץ הנ"ל שם:

זכינו לדינא דיש שני דינים במוקצה, א, טלטול מוקצה, ב, אכילת מוקצה, אלא השתמשות בגוף החפצא של המוקצה הוי כאכילתו, וכל מה שהתיירו משום אוכל נפש הוא אך ורק דין טלטול מוקצה כמדוייק בכל לשונות התוס', וכמו שמדגיש המהרש"א בדגש חזק דהיינו לסלק המוקצה, אולם אכילת מוקצה ושימושו דהוי כעין אכילתו לא התיירו אפי' לצורך אוכל נפש. והא ראייה, משנתינו דביצה שנולדה ביו"ט ב"ה אומרים לא תאכל, אע"פ שאין לך אוכל נפש גדול מזה, ודו"ק.

ועיין מה שהאריך בזה בס' דברי אסף בעניני יום טוב.

★★

בגמ': שבת דחמירא וכו' יו"ט דקיל' וכו'.

דנו האחרונים מה הדין ביו"ט שחל בשבת, דיש דס"ל דיו"ט שחל בשבת דינו כשבת רגיל, וכל מה שמותר בשבת, מותר גם אם חל בה יו"ט, דהרי הטעם שהחמירו במוקצה ביו"ט, הוא משום שהוא קל ואתי לזלזולי, וזה לא שייך ביו"ט שחל בשבת, דעכשיו לא יבואו לזלזל וכמו בכל שבת, עיין שו"ת רב פעלים (ח"א או"ח סי' ל') והכף החיים (סי' תצ"ה אות ל"ג) הכריעו להקל וכן בשו"ת זכר יהוסף (ח"א או"ח סי' ס"ב) דעתו נוטה להתיר. ויש פוסקים דס"ל דגם ביו"ט שחל בשבת נותנים עליו החומרות של יו"ט מטעם לא פלוג (שו"ת האלף לך שלמה או"ח סי' של"ב, אור שמח פ"ב מהל' שבת הלכה ט', שו"ת שואל ומשיב תנינא ח"א סי' וי"ג סי' י"ד). וכתב בספר שלמי תודה דגם לאלו דס"ל דהחמירו בו ביו"ט שחל בשבת, מ"מ לצורך או"נ ושמחת יו"ט יש

ומסלק הפמוטים מעל השלחן, ואח"כ היו מסירין המפה העליונה, כמבואר כ"ז באגרו"מ או"ח ח"ד סי' ע"ב] לפי שא"צ שתהא המנורה דוקא על המפה, אלא מפני שא"א לו לפנות מקום למנורה בגוף השלחן עצמו, או מפני שאינו חושש לפנות לה מקום, לפיכך אין המפה נעשית בסיס. ומסיק המשנ"ב דבמקום הצורך נראה דיש להקל.

עוד כתב המשנ"ב וז"ל ובמפה התחתונה א"צ לכל זה, דהלא בזמננו הדרך להניח עליה הלחם ביה"ש, ונעשית בסיס לזה דהוא חשוב יותר ע"כ. ומשמע מדבריו דאם שכחו להניח ככר מבעו"י, מ"מ יש להקל בשעת הצורך כדעת המג"א גם במפה התחתונה, אך באג"מ שם כ' דמה דמשמע מהמשנ"ב דה"ה לענין המפה התחתונה יש להקל, ברור שלא דק בלשונו, דדוקא במפה העליונה שאין צורך שיהיו הנרות על המפה אלא שלא חששו לפנות המפה בשבילם זה ל"ה בסיס, אך המפה התחתונה שהיא פרושה לכבוד שבת, הרי מקפידין שכל השלחן יהיה מכוסה, וא"כ בהכרח שהנרות שהן ע"ג השלחן יהיו על המפה דוקא, ולכן הוי בסיס.

דף ב' ע"ב

בגמ': אין מבקעין עצים מן הקורות וכו'.

ובתוס' (ד"ה אין וכו') כתבו, דבהא אפילו ר"ש מודה, דהוי מוקצה מחמת חסרון כיס ע"כ. והקשה הגר"ע איגר זצ"ל, דלכאורה היכי אמרינן האיסור דמוקצה מחמת חסרון כיס, רק באופן דהדרא למלאכתו ראשונה כגון חלף דשחיטה וחתך בה בשר ונפגם הסכין דהוי מוקצת מחמת חסרון כיס והתם אם ישחיתו ראוי למלאכתו ראשונה. אבל אם לא רוצה עוד לשחוט בסכין זה, לא שייך ביה מוקצה מחמת חסרון כיס, והא הכא כיון שרוצה לשרוף את הקורות אינן ראויים עוד לבנין. ע"כ.

ותירץ הגאון ר' אלחנן וסרמן זצל (קובץ מוריה שנה י"ז גליון ז-ח ע' לו): ונראה דהכי מיירי בכה"ג, דלא רוצה לשרוף את הקורה כולה אלא מעט. והשאר ראוי לבנין ע"כ.

★★

בגמ': יום טוב דקיל' וכו' סתם ל' כר"י דמחמיר וכו'.

חכ"א הקשה בקובץ נזר התורה (שנה ג' קו' א' ע' קד) עפ"י מש"כ התוס' לקמן (ח' ע"א) דבמקום אוכל נפש